

לוח השנה העברי והספירה השביעונית

א. מבוא

לוח השנה העברי המוכר לנו מתנהל לכאורה על פי ספירה פשוטה, המבוססת על חלוקת השנה ל- 12 חודשים. הדבר מעורר בעיה: שנה מלאה, במהלכה משלים כדור הארץ הקפה מלאה סביב השמש, אורכת 365.25 ימים – ולעומת זאת, 12 חודשים כוללים 354 ימים בלבד. אם הדבר היה נותר ללא פתרון, המועדים הקבועים בלוח השנה לא היו שומרים על יחס קבוע למיקום כדור הארץ במערכת השמש – ועל כן, לא היו תואמים תמיד את עונות השנה. כך, למשל, חג הפסח היה "נודד" במשך השנים לעבר החורף, ובהמשך לסתיו ולקיץ. על מנת לגשר על פער זה ולהתאים את הספירה העברית לקצב הטבעי של מערכת השמש, מדי שנתיים או שלוש נקבעת "שנה מעוברת", לה מתווסף עוד חודש בן שלושים יום המשלים את הימים ה"חסרים" בלוח השנה.

לטענתי, השנים המעוברות יוצרות פערים גדולים ומשמעותיים בין שנים סמוכות, ובכך הופכות את הספירה לבלתי מאוזנת. כתוצאה מהן, מתקבלים מחזורים בני 19 שנים הנבדלים במידה רבה ממחזורים אסטרונומיים בטבע, ואינם מתואמים לגמרי עם הזמן כפי שהוא מוכתב לנו על ידי גרמי השמיים. מבחינה זו, נוכל לומר כי בספירה בה אנו משתמשים בלוח השנה העברי הנוכחי, "גלגלי השעון חורקים".

ברצוני להציע כאן ספירה עברית שונה, בעלת קשר ישיר ומדויק יותר לתהליכים טבעיים ואסטרונומיים הרווחים במערכת השמש וביקום כולו. לטענתי, ספירה זו הרמונית וטבעית בהרבה מהספירה הנהוגה כיום. היא מעודנת יותר, מתונה יותר, קרובה למרכז העצבים הטבעי, מונחית על ידי חכמת הטבע ומזכירה שעון מתמטי מדויק. מלבד האיזון המתמטי המאפיין אותה, היא גם שזורה בשפה ובתרבות העברית, וניחנת במשמעות סימבולית עמוקה המשקפת באופן ישיר חוקי טבע וכללים קוסמיים. יישום הספירה הזו ולימוד השלכותיה יסייעו לנו להבין את משמעות הקשר בין לוח השנה לבין תהליכים היסטוריים ורוחניים המתנהלים מאז הבריאה, וכן את חשיבותם של התרבות והסמלים העבריים הקשורים למערכת טבעית זו.

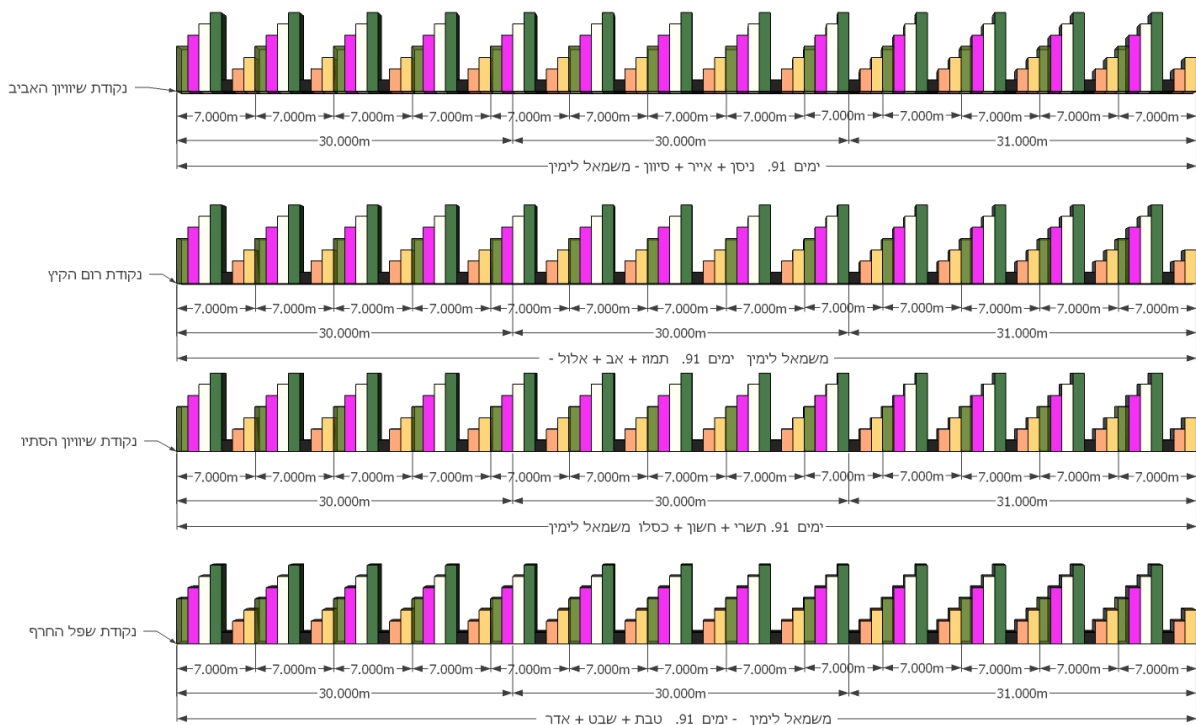
הדבר יוסבר כאן בהסתמך על כללי המתמטיקה, ובהמשך יובהר בעיקר באמצעות חישובי הגימטריה. כפי שהראיתי במאמרים קדמים (ראה, למשל, במאמר "אחת הדרכים להגדיר חוק טבע"), ביסוד היקום והמציאות עומדים חוקי המתמטיקה הטהורה. על מנת להבין אותם ולתפוס את הקשר שלהן לקיום האנושי, עלינו לפענח את הקשר שבין החוקים הללו לבין המחשבה והשפה האנושית. מבחינה זו, לשפה העברית מעמד מיוחד, הנובע מתורת הגימטריה המייחסת לכל אות וביטוי ערך מספרי. הדבר גם מקנה ערך ייחודי לתרבות העברית, הכוללת את תורת הקבלה האזוטריית, המקרא וההיסטוריה הכללית של עם ישראל. ניתוח מקורות מידע אלה באמצעות הגימטריה – המהווה חוליה מקשרת בינם לבין עולם המתמטיקה – פותח בפנינו צוהר ייחודי לעולם של ידע אזוטרי מרהיב ומרתק, המאפשר הבנה חדשה, מעמיקה וייחודית של מהות קיומנו.

ב. "הספירה השביעונית"

הספירה המוצעת כאן, אותה נכנה "הספירה השביעונית", מבוססת באופן בלעדי על כפולות המספר שבע ועל מחזוריות יום ה"שבת". ראשית, נסביר את הספירה, ונראה כיצד מחושבים על פיה ימות ועונות השנה. לאחר מכן, נראה כיצד הספירה שהגדרנו משתלבת במחזורים קוסמיים ממושכים בהרבה, ובין את המשמעות הסימבולית והאזוטריית של הדבר.

ב.1 חישוב ימות השנה

על מנת לחשב את ימות השנה, נשתמש בשיטת בני צדוק (המפורטת בספרה של פרופ' רחל אליאור מהאוניברסיטה העברית). על פי שיטה זו, ספירת ימי השנה מתחילה ביום שוויון האביב, הוא יום רביעי¹ הראשון בחודש ניסן. השנה מחולקת לעונות באופן הבא (כל עמודה מסמנת יום בשבוע, השבת היא העמודה הגבוהה ביותר):

הספירה מתחילה בנקודת שוויון האביב – המופיעה בשורה העליונה משמאל.

ב.2 חלוקה לעונות

אופן חישוב זה של ימות השנה מוביל לחלוקה הבאה לעונות:
אביב – מתחיל ביום רביעי הראשון בחודש ניסן, יום שוויון האביב.

¹ על פי ספר בראשית, יום רביעי הוא יום בריאת המאורות.

30 ימים בחודש ניסן, 30 ימים בחודש אייר, 31 ימים בחודש סיוון. סה"כ: 91 ימים, 13 שבועות.²

קִיץ – מתחיל ביום רביעי הראשון בחודש תמוז, יום רום השמש.

30 ימים בחודש תמוז, 30 ימים בחודש אב, 31 ימים בחודש אלול. סה"כ: 91 ימים, 13 שבועות.

סתיו – מתחיל ביום רביעי הראשון בחודש תשרי, יום שוויון הסתיו.

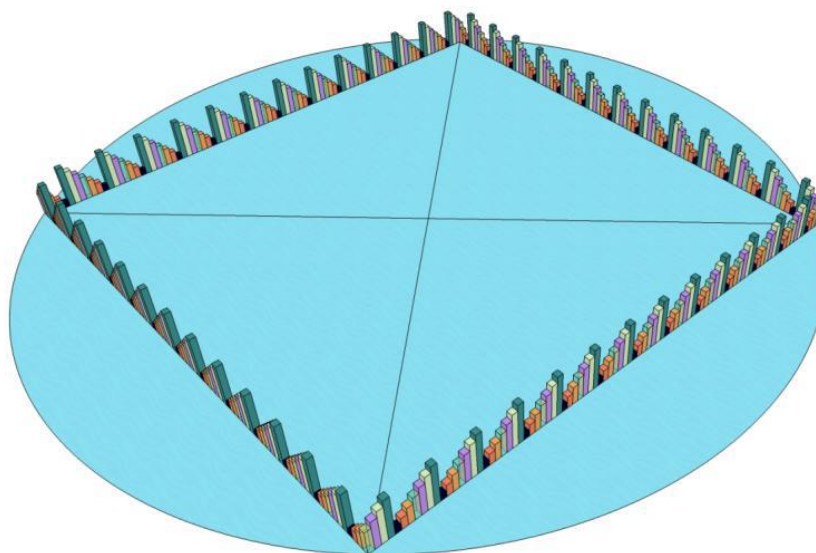
30 ימים בחודש תשרי, 30 ימים בחודש חשוון, 31 ימים בחודש כסלו. סה"כ: 91 ימים, 13 שבועות.

חורף – מתחיל ביום רביעי הראשון בחודש טבת, יום שפל החורף.

30 ימים בחודש טבת, 30 ימים בחודש שבט, 31 ימים בחודש אדר. סה"כ: 91 ימים, 13 שבועות.

סה"כ: 91 ימים X 4 עונות = 364 ימים, 52 שבועות בשנה. (וחוזר חלילה. השנה הבאה מתחילה שוב ביום רביעי הראשון לניסן).

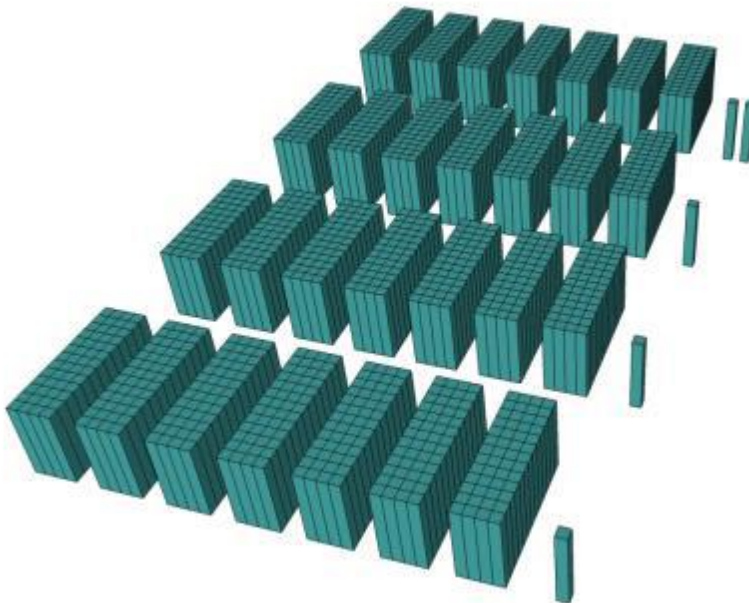
חישוב זה כולל מחזור יציב ומאוזן, במסגרתו – להבדיל מבלוח השנה העברי הנהוג כיום - השנה מתחילה תמיד באותו היום, וכוללת ארבע עונות שוות:

עם זאת, קל לראות כי גם ספירה זו כוללת בעייה מסוימת. כל שנה בספירתנו כוללת 364 ימים בלבד, בעוד ובמציאות כל שנה כוללת 365.25 ימים. כיצד נוכל לגשר על פער זה?

ב.3 השמיטה

בספירה השביעונית הפער מגושר על ידי "שנת השמיטה" החלה כל שבע שנים. הדבר מתנהל במחזורים של ארבע שנות שמיטה, כאשר לכל אחת משלוש שנות השמיטה נוסף שבוע (ומתקבלת שנה בת 371 ימים), ולשנת השמיטה הרביעית נוספים שבועיים (שנה בת 378 ימים). ניתן לראות המחשה גרפית לדבר באיור הבא:

כל לבנה באיור מייצגת שבוע, וכל קבוצת לבנים צמודות מייצגת שנה. כלומר, האיור כולל 4 קבוצות של 7 שנים כ"א. ניתן לראות כי לכל שנה שביעית מתווסף שבוע או שבועיים.

תוספות אלה מביאות לכך שכל 28 שנים (7x4), עם התווספות השבועיים, הספירה מתאזנת מחדש.³ כך, ההבדל בין מספר ימות השנה השביעונית למספרם במציאות מהווה למעשה מעין "מקור אנרגיה ראשונית" אשר

³ הדבר מתבטא בחישוב המתמטי הבא:

על פי חישוב של 365.25 יום בשנה, שבע שנים כוללות 2,556.75 ימים (7x365.25).

לעומת זאת, על פי שיטתנו, הכוללת חישוב של 364 ימים בשנה, שבע שנים כוללות 2,548 ימים (7x364).

כלומר, בשיטתנו כל שנה כוללת 1.25 יום שלא נספר בלוח – ועל פניו שבע שנים מצטברים 8.75 ימים שלא נספרו.

לפיכך, בשנת השמיטה הראשונה (בשנה השביעית, כאשר אנו כבר ב"עודף" של 8.75 ימים) מוסיפים שבוע. עדיין נותר "עודף" של 1.75 יום (8.75-7).

בשנת השמיטה השנייה (השנה ה-14) מוסיפים שבוע. ה"עודף" גדל ל-3.5 ימים (1.75 שנתר משנת השמיטה הראשונה, ועוד 1.75 שהתווספו בשבע השנים שחלפו מאז ועד לשנת השמיטה הנוכחית).

בשנת השמיטה השלישית (השנה ה-21) מוסיפים שבוע. ה"עודף" עומד על 5.25 ימים (1.75+1.75+1.75).

מפעיל את מחזור השבע ומניע את הספירה קדימה, פער מתמטי שמחולל מתח אשר נבנה ונפתר במחזורים של 28 שנים באמצעות מנגנון שנות השמיטה.

ב.4 "רביעונים" ו"יובלים"

לשיטתנו, כל מחזור בן 28 שנים יכונה "רביעון". בנוסף, מאחר ושנות השמיטה חלות במחזורים של שבע שנים, ובהתחשב במשמעות המהותית הקיימת למספר שבע בספירתנו, נייחס משמעות מיוחדת לכל מחזור שביעי בן שבע שנים (כלומר, מחזור החל כל 49 שנים). כל מחזור שכזה יכונה "יובל".

ג. משמעויותיה הגימטריות של הספירה השביעונית

עתה, לאחר שלמדנו את בסיסה המתמטי וההגיני של הספירה השביעונית, המונעת על ידי שנות השמיטה ומחלקת את הזמן למחזורים בני שבע שנים, לרביעונים בני 28 שנים וליובלים בני 49 שנים, נוכל להתוודע למשמעויותיה והשלכותיה החבויות והעמוקות יותר. כפי שציינו בפתיחת המאמר, נעשה זאת על ידי שימוש בכלים היסודיים העומדים לרשותינו – הגימטריה, השפה העברית והמקרא.

ג.1. ערכו הגימטרי של המונח "שמיטה"

מעניין מאד לראות כי ערכו הגימטרי של המונח "שמיטה" הוא 364 – דבר התואם את מספר הימים הנכלל בשנה על פי הספירה השביעונית. 364 הוא גם מספר השבועות בשבע שנים, לפני הוספת השבוע בשנת השמיטה (7x52).

ג.2. מספר הימים בשנת השמיטה

כאמור, בשנת שמיטה לה נוסף שבוע אחד נכללים 371 ימים. מספר זה הוא ערכו הגימטרי של המונח "שמאל", על שלל משמעויותיו. בכל שנת שמיטה רביעית, לה נוספים שבועיים, נכללים 378 ימים. המספר 378 הוא ערכו הגימטרי של המילה "שבוע" – דבר המעניק אישוש נוסף להגיון שבספירה השביעונית ולקשרה לשפה העברית.

ג.3. מספר השבועות במחזור בן שבע שנים

במחזור של שבע שנים (הכולל שנת שמיטה לה מוסיפים שבוע אחד) נכללים 365 שבועות. הדבר תואם את מספר שנות חייה של דמותו המקראית של חנוך. כלומר, חנוך – שעל פי המסורת, נחשב דור שביעי לאדם - חוזר ומופיע כל שנה שביעית. מעניין מאד לגלות כי על פי המסורת, חנוך מת בגיל 365 שנים.

בשנת השמיטה הרביעית (השנה הרביעית) ה"עודף" יעמוד כבר על שבוע שלם. לכן, בשנה זו מוסיפים שבועיים – שבוע אחד המגשר על פני העודף וסוגר את הפער, ושבוע נוסף ה"מאפס" את הספירה ומתחיל את המחזור מחדש.

4.ג מספר הימים בעונה

בכל עונה נכללים 91 ימים. 91 הוא הערך הגימטרי של המילה "מלאך". מכאן, 4 מלאכים = $91 \times 4 = 364 =$ "שמיטה".

5.ג ערכם הגימטרי של הרביעונים והיובלים

כפי שראינו, הספירה השביעונית מתנהלת ברביעונים בני 28 שנים ויובלים בני 49 שנים. בהתאם לכך, ניתן לבחון את ערכו הגימטרי של כל רביעון ויובל. ברשימה הבאה נביא רק מספר ממצאים נבחרים (ראה רשימה מורחבת בנספח):

$$\text{רביעון } 1 = 28 = \text{כח}$$

$$\text{יובל } 1 = 49 = \text{מדה, הדם}$$

$$\text{רביעון } 2 = 56 = \text{יום}$$

$$\text{רביעון } 3 = 84 = \text{חנוך}$$

$$\text{רביעון } 4 = 112 = \text{מעבר, ירידה למרכבה}$$

$$\text{רביעון } 8 = 224 = \text{דרך}$$

$$\text{יובל } 7 = 343 = \text{גשם}$$

$$\text{יובל } 8 = 392 = \text{בשמים}$$

$$\text{יובל } 9 = 441 = \text{אמת}$$

$$\text{יובל } 12 = 588 = \text{בפרשה}$$

$$\text{יובל } 20 = 980 = \text{פרשת}$$

$$\text{יובל } 24 = 1176 = 4 \times 177 = \text{גן עדן}$$

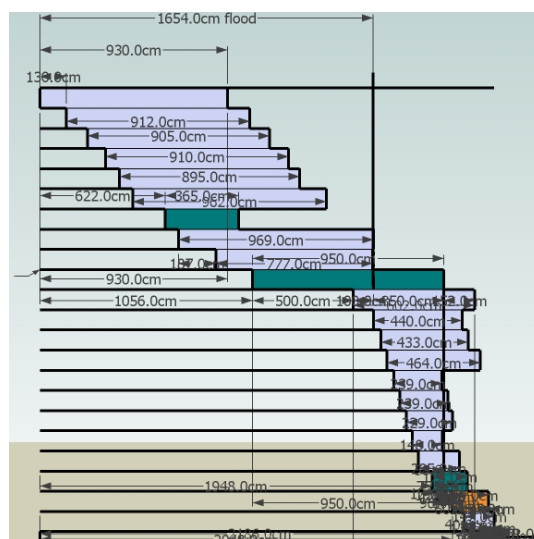
ד. ישום הספירה ומשמעויותיה במציאות

חשוב להבין כי הספירה השביעונית תואמת לא רק את הטבע, המערכת הקוסמית וההיגיון הפנימי שבשפה העברית, אלא אף אירועי מפתח בהיסטוריה של העם היהודי, כפי שהם מתועדים במקרא. להלן מספר דוגמאות מרכזיות לכך:

⁴ על פי שיטת הצמצום הגיאומטרי, בה מתווספת ספרת האלפים לספרת האחדות.

ד.1 היובל ה-24 יום הולדתו של נח

כפי שראינו, היובל ה-24 חל בשנת 1,176, ותואם את ערכו הגימטרי של הביטוי "גן עדן". הגרף הבא מתאר את שנות חייהם של דמויות מרכזיות ב-22 הדורות הראשונים מאז בריאת אדם, על פי המקרא:

ניתן לראות כי בשנת 1,176 מאז אדם - אותה השנה של היובל ה-24, הלוא הוא "גן עדן" - חגג נח (דור 10) את יום הולדתו ה-120. כידוע, 120 הוא מספר בעל משמעות רבה ביותר, התואם גם את מספר שנות חייו של משה.⁵

ד.2 יובל היובלים - מתן תורה

היובל ה-49 - "יובל היובלים" - חל בשנת 2,401. על פי ההנחה שיוסף מת במצרים בגיל 110, 2,280 שנה לאחר אדם, וכי משה, אשר היה בגיל 80 כשניצב לפני פרעה, נולד 40-42 שנה לאחר מות יוסף - נוכל להגיע למסקנה רבת המשמעות כי מתן התורה חל בשנת 2,401, בשנת "יובל היובלים".

ה. סיכום

הממצאים המתוארים לעיל מבהירים כי שיטת הספירה השביעונית אינה מהווה מערכת מתמטית מאוזנת בלבד, אלא אף משקפת אמת ממשית המשתקפת במבנה מערכת השמש, תנועת כדור הארץ, חוקי המתמטיקה, השפה העברית והמסורת היהודית. כמובן שמערכת מרתקת ומורכבת זו זכתה כאן אך ורק להצגה ובחינה ראשונית. אין ספק שלימוד מעמיק יותר שלה והעמדתה אל מול עובדות אסטרונומיות, היסטוריות וגימטריות נוספות תוליד עוד תובנות רבות, בעלות ערך משמעותי ללימוד חוקי הטבע, האדם והיקום.

⁵ ראה הרחבה בנושא משמעותם האזוטרי של 22 הדורות הראשונים לאדם (על פי המקרא) בנספח ב' למאמר זה.

נספח א' – ערכיהם הגימטריים של הרביעונים והיובלים

רביעון 1 = 28 = כח

יובל 1 = 49 = מדה, הדם

רביעון 2 = 56 = יום

רביעון 3 = 84 = חנוך

יובל 2 = 98 = חץ, חנם

רביעון 4 = 112 = יבק, מעבר, ירידה למרכבה

רביעון 5 = 140 = חכמה+בינה

יובל 3 = 147 = בקמה

רביעון 6 = 168 = קסח

רביעון 7, יובל 4 = 196 = צוק

רביעון 8 = 224 = דרך

יובל 5 = 245 = רמה

יובל 6 = 294 = רצד

יובל 7 = 343 = גשם

יובל 8 = 392 = בשמים

יובל 9 = 441 = אמת

יובל 10 = 490 = כעת, מתן, תמים

יובל 12 = 588 = בפרשה

יובל 13 = 637 = בשלשה

יובל 14 = 686 = פרות, פורת, תרומם

יובל 15 = 735 = השתל

יובל 16 = 784 = שפדת

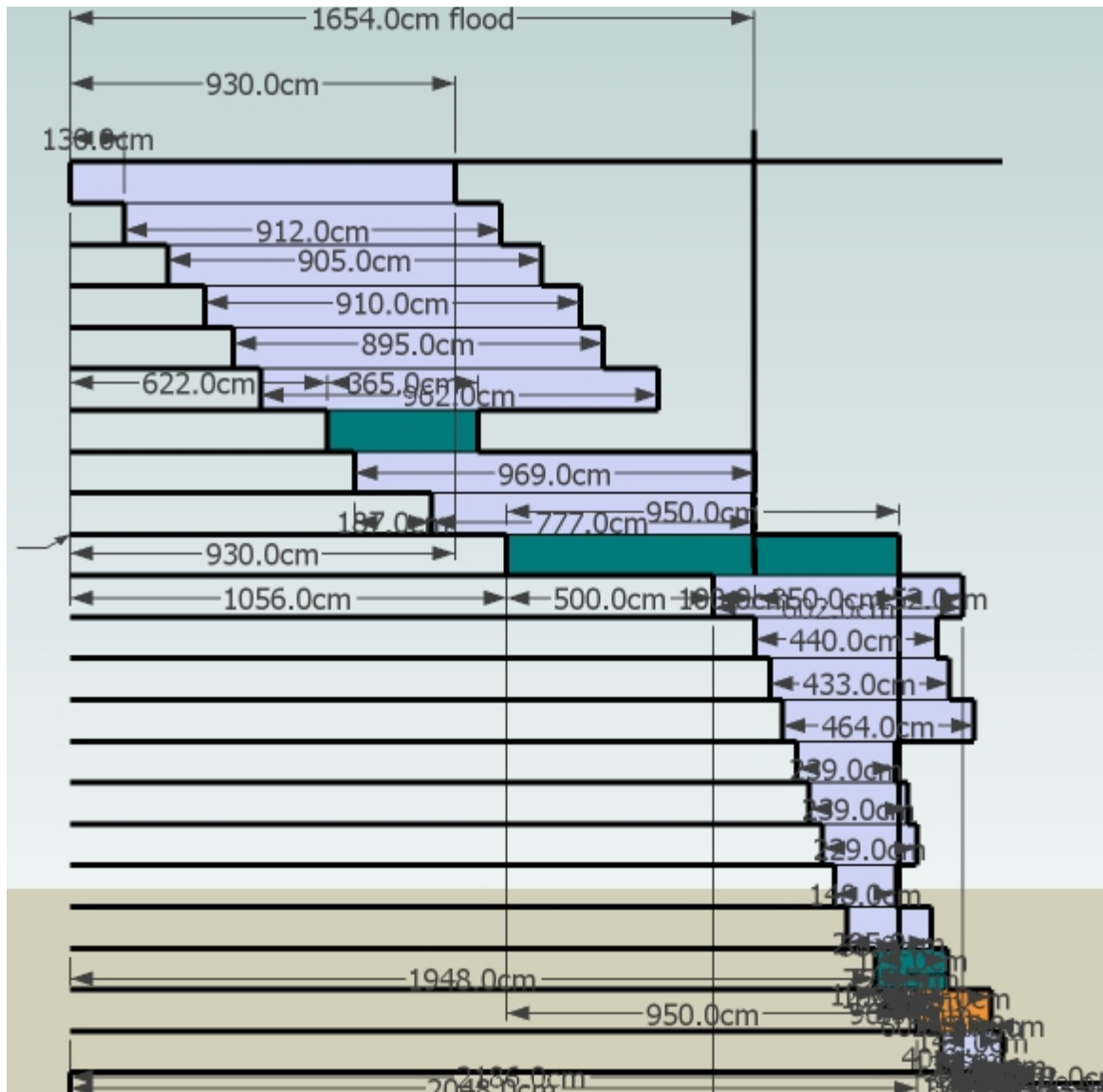
יובל 17 = 833 = תגלת
 יובל 18 = 882 = אמת + אמת
 יובל 19 = 931
 יובל 20 = 980 = פרשת
 יובל 21 = 1,029 = $30^6 =$ ל
 יובל 22 = 1,078
 יובל 23 = 1,127
 יובל 24 = 1176 = $7 \cdot 177 =$ גן עדן
 יובל 25 = 1,225 = 226 = כור, בדרך
 יובל 26 = 1,274 = 275 = רעה
 יובל 27 = 1,323 = 324 = שדך
 יובל 28 = 1,372 = אלף + שבע = אשבע
 יובל 49 = 2,401 = 403 = אבת, אבת

נספח ב': משמעותם האזוטרתית של כ"ב הדורות הראשונים

כפי שהסברנו בקצרה בגוף מאמר זה (סעיף ד.1), לרשימה המקראית של 22 הדורות הראשונים לאדם משמעות אזוטרתית עמוקה - וניתן לראות בה עדות נוספת לקשר העמוק שבין השפה העברית וספר התנ"ך לחוקי הטבע, המתמטיקה והבריאה. לדעתי, העניין הרב שיש בגילויים הללו מצדיק דיון נפרד ומפורט. לפיכך, אביא להלן מספר ממצאים נוספים מעיון בחיי 22 הדורות הראשונים לאדם, בהתאם לעקרונות תורת הגימטריה.

⁶ על פי שיטת הצמצום הגיאומטרי.

⁷ על פי שיטת הצמצום הגיאומטרי.

1. אדם חי 930 שנה. 930 הוא ערכו הגימטרי של הביטוי "לרשת".
2. נח נולד 1,056 שנים לאחר יצירת אדם. מספר זה מקביל לביטוי "יום אלף" (יום – ערך גימטרי 56, אלף – 1,000).
2. אברהם נולד 1,948 שנים לאחר יצירת אדם – מספר השווה לשנת ייסודה של מדינת ישראל על פי ספירת הנוצרים.
3. נח מת כאשר אברהם הגיע לגיל 58 שנים. 58 הוא גם ערכו הגיאומטרי של השם "נח". הדבר מרתק במיוחד מאחר ונח הוא הדור ה-10 לאדם, ואברהם הוא הדור ה-20 – כלומר, הדור העשירי נשלם בדור העשרים. הדבר מהווה ביטוי נוסף לעקרון הקבלי הידוע "השלם בחצי והחצי בשלם" (ראה גם במאמר "מבוא להבנת עשר הספירות"). יצוין גם כי נח נולד בשנת 1056 – ערכו הגימטרי של הביטוי "יום אלף".
4. חנוך, דור שביעי לאדם, מת בגיל 365 (הלוא הם 364 ימי השנה + האות א', שערכה הגימטרי הוא 1. ראה גם סעיף ג.3 של מאמר זה). הדבר מעיד על כך שדמותו של חנוך קשורה באופן מהותי לספירת הזמן, ובאה ללמדנו על אודות נפלאות

הספרה 7. בנוסף, חנוך מת 622 שנה מאז בריאת האדם. 622 הוא הערך הגימטרי של הביטוי "בריתי" – דבר המרמז על חידוש הברית ומלמדנו אודות חשיבות השבת.

5. שלושת האבות – אברהם, יצחק ויעקב – הם דורות 20, 21 ו-22, המקבילים לשלושת האותיות האחרונות בשפה העברית – ר', ש' ו-ת'. כך, שלושת האבות משלימים את ספירת 22 הדורות והאותיות, ומשמישים כ- "רשת" (דבר המזכיר גם את ערכו הגימטרי של מספר שנות חייו של אדם – "לרשת").

6. חישוב הערכים הגימטריים של שמות האבות ושנות חייהם מניב את התוצאות הבאות:

- אברהם + יצחק = 456 = תנו = כלות
- יצחק + יעקב = 390 = שמים
- אברהם + יעקב = 430 = תל = שקל
- יצחק חי 180 שנים. 180 = פנים. אם נציב "פנים" אל מול "פנים", נקבל 360 – מספר המעלות במעגל.
- כאמור, יצחק הוא דור 21 לאדם. $21 \times 21 = 441 =$ אמת.
- יעקב נולד 2,108 לאחר אדם. על פי חוקי הצמצום הגימטרי, $2,108 = 110 =$ שנות חייו של יוסף, בנו האהוב של יעקב. יעקב מת במצרים בגיל 147 - גובהה (במטרים) של הפירמידה הגדולה בגיזה.